

A dark blue vertical bar runs along the left edge of the page. A blue arrow-shaped banner points to the right from this bar, containing the date. In the bottom left corner, several thin, curved lines in dark blue and light grey sweep upwards and to the right.

6/1/2017

Семинарски рад

Мигел де Сервантес – „Дон Кихот“

Данијел Јовановић

Садржај

<i>Увод</i>	<i>2</i>
<i>О писцу</i>	<i>3</i>
<i>Структура и тематика дела</i>	<i>4</i>
<i>О Ликовима</i>	<i>5</i>
<i>Први део</i>	<i>6</i>
<i>Други део</i>	<i>8</i>
<i>Кратак преглед Прве књиге по главама</i>	<i>10</i>
<i>Кратак преглед Четврте књиге по главама</i>	<i>11</i>
<i>Седамдесет четврта глава дела – Одломак</i>	<i>12</i>
<i>Главна тема дела</i>	<i>15</i>
<i>Споредне теме дела</i>	<i>16</i>
<i>Идеја дела</i>	<i>17</i>
<i>Закључак</i>	<i>17</i>
<i>Литература</i>	<i>18</i>

Увод

„Дон Кихот“ је дело шпанског писца Мигела де Сервантеса коју је написао 1604. године. Прво издање било је доступно у продаји годину дана касније 1605. Дело представља потпуну супротност тадашњем писању. Тајна успеха дела је у оригиналности писца и жељи да нам Сервантес кроз пародију прикаже „борбу са ветрењачама“ односно да нам прикаже узалудну борбу појединаца са сменом доба, где модерно доба замењује „застарело“ доба.

Главни лик је Дон Кихот који са својим пријатељем Санчо Пансом покушава да покори свет тако што ће побети ветрењаче.

Борба Кихота са ветрењачама се одвија изнова и изнова упркос томе што је Санчо Пансо свестан тога да је борити се са ветрењачама узалудно и безнадежно, као и његове речи да одговоре његовог пријатеља-витеза Дона да борбу ипак преда ветрењачама...

О писцу

Мигел де Сервантес Сааведра (Алкала де Енарес, 29. септембар 1547 — Мадрид, 23. април 1616) био је шпански песник, драматург и изнад свега прозни писац. Сматра се једном од највећих фигура шпанске књижевности. Према својим делима, припада како ренесанси, тако и бароку и Златном веку шпанске књижевности и на неки начин представља синтезу ова два правца. У свету је познат као аутор првог модерног романа и најпревођеније књиге после Библије, Велеумног племића, Дон Кихота од Манче. Био је сведок врхунца моћи и почетка опадања велике шпанске империје која се у то доба простирала на три континента.

Структура и тематика дела

Као што је већ поменуто, верује се да је прво поглавље испрва било замишљено као посебна литерарна целина, као кратка прича. Касније је Сервантес развио роман почевши од те прве приче. Прича је замишљена као читање рукописа Сиде Амета Бенанцелије маварског хроничара који се заправо појављује тек у 9. поглављу и који се помиње свега четири пута у целом роману, да би на крају потпуно нестао у првом делу након 27. поглавља. На први поглед, приповедање се одвија без реда, међутим, структура романа је комплексна и пажљиво грађена. Сам роман поседује особине различитих књижевних родова, од витешких романа и убачених новела, до литерарних расправа писаних у дијалогу, како је то било уобичајено у оно време. Роман такође садржи комичне делове, озбиљне беседе, пословице и анегдоте народног карактера. Оно што издваја овај роман је вештина којом Сервантес све те елементе потчињава и уклапа у нит главне радње. Богатство тематике дела је непресушно.

О ликовима

Дон Кихот и Санчо Панса су два дијаметрално супротна лика, те би се требали одбијати, барем у правом свету. Али зачудо њих двојица су нашли неке заједничке интересе и привлаче се можда чак и више него што би се привлачила два компатибилна лика. Спој сањара и реалиста даје непоновљиво дело, које се одржало чак 400 година.

Први део

Алонсо Кихано, средовечни идалго, живи досадним животом у неком малом месту у Манчи, са својом нећаком и домаћицом. Време крати читајући витешке романе и верује да је свака реч у њима истинита, иако су дани витештва одавно прошли, а многи догађаји описани у њима реално немогући. Читао је много, по цео дан и ноћ и "од мало спавања и много читања осуши му се мозак те изгуби памет", те одлучи да се прогласи лутајућим витезом и да крене да тражи авантуре. Тако извуче из неког буџака оружје и оклоп својих прадедова и, пошто их је очистио и угланцао, прогласи себе за витеза Дон Кихота од Манче, свом коњу надену име Росинанте (шп. Роцинанте), одабра Алдонсу Лорензо, сељанчицу из суседног села, за своју даму којој ће посвећивати своја јунаштва и добра дела и прекрсти је у Дулсинеја од Тобоза, те крену на пут у потрази за авантурама.

Први одлазак од куће Дон Кихота почиње у рану зору и траје цео дан, да би на крају дана потражио преноћиште у некој крчми за коју верује да је зачарани двораци. Ту ће добити прве батине и савет да потражи штитоношу. Одлази из крчме, на путу среће неке трговце из Толеда који исмевају и вређају његову узвишену даму, Дулсинеју од Тобоза, где он устаје у њену одбрану и нападне трговце, а ови скоче па га добро измлате. Свог премлаћеног, налази га његов комшија Педро Креспо и враћа га кући. Док се он опоравља у кревету, нећака и домаћица са Дон Кихотовим

пријатељима, локалним берберином и жупником, спале све витешке књиге које су по њиховом мишљењу, криве за његово лудило, те закључају библиотеку а њега убеде да је библиотеку однео неки волшебни чаробњак.

Дон Кихот се, међутим, не предаје тако лако и даље размишља како да оствари свој наум, те прво послуша савет крчмара, то јест, „власника зачараног замка“ те позове свог комшију, припростог и добродушног Санча Пансу (шп. Санчо Панза), да му се придружи у авантурама као штитаноша, а за узврат му обећа место гувернера на острву. Санчо пристаје, те се њих двојица искрадоше у зору из села и тако Дон Кихот по други пут пође од куће у сусрет авантурама лутајућег витеза. Од тог момента нижу се догодовштине велеумног витеза Дон Кихота од Манче и његовог штитаноше Санча Пансе, почевши са чувеним нападом на ветрењаче у којима је само он видео грдне и сурове дивове.

Други део

За разлику од првог дела где је Дон Кихот потпуно залуђен и у неком свом свету витезова, нежних девица и платонских љубави, у другом делу је луцидан, сасвим бистре памети и види стварност онаквом каква јесте. Сад су други ти који стварају привид витешког света и волшебних магова не би ли приволели Дон Кихота да једном за свагда одустане од „живота лутајућег витеза“. Чак је и несрећни Санчо принуђен да учествује у тој шареној лажи те доводи Дон Кихоту три сељанчице рекавши му да су то Дулсинејине даме пратиље. Међутим, када Дон Кихот препозна девојке као само три сироте сељанке, Санчо се згражава и покушава да га убеди да је то опет мађија неког злог чаробњака која му не дозвољава да види реалност. Такође су веома занимљиви разговори између витеза и његовог штитоноше, у којима се види како Дон Кихот полако и постепено губи своје идеале, под утицајем Санча Пансе. Та трансформација се такође види и у постепеном мењању имена - од Дон Кихота, постаје Витез од Лавова, а затим се претвара у Витеза Тужнога Лика. С друге стране, Санчо полако прихвата идеале свог господара, који се полако у самом Санчу концентришу у једну фикс идеју - да постане гувернер острва. Санчо успева да постане гувернер и показује се као веома мудар и практичан владар, међутим његова владавина ће ипак на крају завршити као потпуна пропаст.

Као што смо већ напоменули, сада су други који стварају свет привида за Дон Кихота. Сансон Караско, млади учењак и такође Дон Кихотов пријатељ, својеволјно креће Дон Кихотовим стопама и претвара се у Витеза од Белог Месеца, а с јединим циљем да по витешким правилима натера Дон Кихота да избије из главе идеје о животу и авантурама лутајућих витезова. Иако је у првом делу то исто покушао као Витез од Огледала, био је поражен, али овај пут као Витез од Белог Месеца успева у својој намери и побеђује Дон Кихота у витешком двобоју, натеравши га да се врати кући и обећа да неће покушавати да опет полази на пут барем годину дана. Роман се завршава Дон Кихотовим потпуним оздрављењем, међутим, потпуно разочаран стварношћу, одриче се витештва, признаје своју заблуду и умире. Занимљиво је да постоје претпоставке да су неки делови овог другог дела апокрифни, конкретно епизода догађаја у Монтесинесовој пећини, описана у 22. и 23. поглављу

Кратак преглед Прве књиге по главама

Прва глава

Прва глава описује лика дела, његово занимање и хоби као и његово имовинско стање.

Друга глава

Описује се припрема Кихота пред први полазак у борбу са „опаким“ ветрењачама.

Трећа глава

Писац нам описује како је то обичан човек постао племић односно витез на потпуно ироничан начин.

Четврта и Пета глава

Прича о томе шта се то десило славном витезу када пошао из крчме и опис развоја заплета догађаја.

Шеста глава

О суђењу главном јунаку од стране пароха и берберина.

Седта глава

Други полазак главног јунака.

Осма глава

О добром успеху, који је имао Кихот у страховитом и да незамисливом походу на ветрењаче, уз мноштво других догађаја достојних срећних успомена.

Кратак преглед Четврте књиге по главама

(Глава 70. – 74.)

Седамдесета глава

Допуна је 69. главе и говори о најнеобичнијем и најновијем догађају који је од велике важности и догодио се Кихоту.

Седамдесет прва глава

Описивање догађаја који се десио Кихоту и Санчеу при повратку у њихово село.

Седамдесет друга глава

О коначном доспећу Кихота и Санчеа у њихово село.

Седамдесет трећа глава

О подвизима и походима главног јунака који га још више увеличавају при уласку у село.

Седамдесет четврта глава

О болести која је захватила главног јунака, остављању тестаментa и смрти главног јунака.

Седамдесет четврта глава дела – Одломак

Пошто човечанске ствари нису вечите, него непрестано клоне се своме паду од свога постанка, док не дођу до свога краја и завршетка, кад је на то најмање мислио, сад било што га је сета опхрвала, што је најмање видео себе побеђена, или што је тако небо наредило, тек он паде у врућицу која га држаше у постељи шест дана, за које време често га походише парок, бакалар и берберин, његови пријатељи, а његов добри коњушар Санчо Панса не одступаше му од постеље. Ови, мислећи, да је он у том стању од муке, што се види побеђен и што му се није испунила жеља за ослобођење и скидање чини са Дулсинеје, свима могућим начинима гледаше да га развеселе, и бакалар му рече, нека се оку ражи и устане, те да почне свој пастирски живот, за који је он већ сачинио једну еклогу, која ће за појас заденути све што их је сачинио Саназаро; а већ је за своје новце купио два славна пса, да чувају стадо, један по имену Барсино, а други Бутр он, које му је продао један говедар од Кинтанара. Али зато не остави Дон Кихота његова сета. Његови пријатељи дозваше лекара, који му опипа жилу и не би особито задовољан, него рече, да се свакако постара за спас своје душе, јер спас његовога тела у опасности је.

/.../

Писар уђе с осталима и пошто беше Дон Кихоте начинио заглавље од тестаментa и своју душу богу препоручио, уз све оне околности хришћанске које се ишту, дошавши на распоређај рече: „Даље, моја је воља, да се извесни новци, што их има Санчо Панса, кога сам за моје

лудости начинио мојим коњушарем, пошто смо ми међу собом имали наших рачуна и пазара, желим да се они од њега не потражују, нити од њега да се иште какав рачун, него ако би што претекло, пошто се плати оно што му дугујем, остатак нека је његов, што ће бити свакако мало, и нека му је срећно; а како сам, докле сам био луд, желео да му дам губернаторство над једним острвом, сад, кад сам при себи, да могу, дао бих му у управу краљевину, јер то заслужује са својега искренога срца и верне душе.“

Па окренувши се Санчу рече:

„Опр ости ми, др уже, што сам био повод, те си изгледао луд, као и ја, јер сам те увукао у заблуду, у којој сам био ја, да је био и да има у свету тумараћих витезова.“

„Јој!“ одговори Санчо плачући, „немојте да умрете, господине, него примите мој савет и живите многе године, јер нема веће лудости што је човек у овом животу може да учини, него да пусти да умре ни знаш зашто, ни кр озашто, ни да би га ко убио, нити друге руке да би му спискале за душу, него чисто од сете.

/.../

Најпосле дође последњи час Дон Кихоту, пошто је био примио све тајне и пошто је

многим и снажним речима осудио књиге о витезовима. Ту се нађе писар и рече, да никад није читао ни у једној књизи о витезовима, да је какав тумараћи витез умро на својој постељи тако спокојно и тако хришћански, као Дон Кихоте, који у з учешће и су зе оних који

су се ту десили испусти дух, хоћу рећи, умре.

Када то виде парок, замоли писара, да изда уверење, како је Алонсо Кихано, обично називани Дон Кихоте од Манче, оставио овај живот и умро од природне смрти.

И задовољан и поносићу се, што сам први био, који сам му списе потпуно уживао, као што сам желео; јер моја жеља била је само та, да гнушању светском изложим измишљене и безумне повести у књигама о витезовима, које са мојом повести о мом истинитом Дон Кихоту већ су се заљуљале и сасвим ће да падну, као што нема сумње. И буди здраво!

Главна тема

Да ли је могуће наћи идеал у реалности, то јест, да ли реалност побеђује фикцију или фикција побеђује реалност.

Ова тема је уско повезана и са концептом људске слободе.

Како човек треба да швати слободу?

Какве закључке може да изведе о слободи, након што је искусио?

Можемо ли променити свет или свет мења нас?

Шта је уопште разумност а шта је лудост?

Да ли је морално покушати променити свет?

Споредне теме дела

1. Тема књижевне критике је веома карактеристична за целокупно Сервантесово дело. У делу постоје критике витешких и пасторалних романа, као и критика нове комедије Лопеа де Вега.

2. У роману се појављују различите љубавне приче. Неке су несрећне због самог животног концепта везаног за слободу, као што је случај са Марселом и Гризостомом, друге због патолошке несигурности, као што је убачена новела Нестрпљиви радозналац, или пак због превише идеализованих дама, као што је сама Дулсинеја, или превише прозаична као што је Алдонса Лорензо. Такође се појављује и мотив љубоморе, веома важан за Сервантеса.

3. У роману се појављује тема утопије у облику Санчове владавине острвом Баратраријом, привиђањима које има Дон Кихот у Монтесиновој пећини, итд.

4. Тема идеала правде

Ову тему видимо у епизодама са галеотима, момком који добија батине, итд.

Идеја дела

Свет се мења, а са њим се мењају и људи. Они који се не прилагоде неће опстати, доказ је сам Дон Кихот.

Закључак

Вера у идеале чини нас узвишеним, а пустоловине у које идемо за нас су права авантура ма колико нам се оне чинеле занимљивим и потпуно „откаченим“ оне некада (често) нису нимало логичне и практичне, али ми увек тражимо нешто више од свега. Освајање света према нашим сновима није могуће, али сви ми кад-тад то покушамо. Дон Кихот као главни лик дела је ту да би нам показао да је човек **БЕЗ СНОВА, ИДЕАЛА, ЗНАТИЖЕЉЕ И МАКАР МАЛО ЗРНЦА ЉУДСКЕ ГЛУПОСТИ** осуђен на **НЕЗАНИМЉИВ ЖИВОТ И РУЖАН ЖИВОТ У РЕАЛНОСТИ КОЈЕ ЈЕ ДРУГО ИМЕ ЗА НЕПРАВДУ И ЗЛО КОЈЕ ЈЕ ОКО НАС.**

Коришћена литература

1. *Виртуелни музеј Дон Кихота*
2. „Don Quijote gets authors votes”. *BBC News*.
3. *Luís Andrés Morillo: Cervantes y El entremés de los romances*
4. *Daniel Eisenberg: Cervantes, Lope de Vega and Avellaneda*
5. *E.T. Aylward: Review of the book: A.F. Avellaneda: El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha. Ed. Luis Gómez Canseco, Madrid, 2000*
6. *Mariano Baquero Goyanes: Los Capítulos Apócrifos del Quijote*
7. *Edward Riley: Introducción al "Quijote" (Resumen realizado por David Chacobo)*
8. *Horacio Chiong Rivero: Review of the book: Stanislav Zimic: Los cuentos y las novelas del Quijote. 2º Ed. Iberoamericana-Vervuert, Madrid, 2003.*
9. *Најновији превод Дон Кихота (2005) у преводу Александре Манчић*
10. *Збирка есеја о књижевности „Огледало загонетки”. Светови, Нови Сад, 1995.*